
Cirkulæreskrivelse nr. 5

1. juli 2009

SKS 21-354/2009 – Selskabet af 1. september 2008 under konkurs – CVR nr. 50020010 (tidligere Roskilde Bank A/S), Algade 14, 4000 Roskilde

Redegørelse samt statusoversigt i henhold til konkurslovens § 125, stk. 2

1. Indledning

Som kurator i konkursboet efter Selskabet af 1. september 2008 under konkurs, CVR nr. 50020010 (tidligere Roskilde Bank A/S) ("Gammel Roskilde Bank") skal jeg herved fremkomme med følgende redegørelse samt statusoversigt i medfør af konkurslovens § 125, stk. 2.

2. Konkursdekret

Gammel Roskilde Bank anmeldte betalingsstandsning den 6. oktober 2008. Undertegnede advokat Jørgen Holst blev efter anmodning fra Gammel Roskilde Bank beskikket som tilsyn.

Gammel Roskilde Bank blev den 3. marts 2009 undergivet konkursbehandling ved et af Skifteretten i Roskilde afsagt dekret på baggrund af en af Gammel Roskilde Banks bestyrelse indgivet konkursbegæring den 26. februar 2009. Finanstilsynet indstillede, jf. lov om finansiel virksomhed, § 234, stk. 3, at undertegnede skulle udpeges som kurator i konkursboet. Skifteretten udpegede her efter den 3. marts 2009 undertegnede som kurator.

Efter sædvanlig offentliggørelse i Statstidende og ved individuel henvendelse til kendte kreditorer er der efterfølgende sket bekendtgørelse af konkursen med opfordring til kreditorerne om at foretage anmeldelse af deres fordringer pr. datoen for konkursdekretets afsigelse den 3. marts 2009.

Under hensyntagen til at Gammel Roskilde Bank ved overdragelsesaftale af 24. august 2008 havde overdraget samtlige aktiver og passiver, alene undtaget efterstillet kapital og aktiekapital til en ny bank, der således påtog sig at inddække krav med status efter konkurslovens § 97 og alle øvrige løbende forpligtelser, som den tidligere bank var involveret i, er opfordringen til anmeldelse i konkursboet alene rettet mod efterstillede kreditorer. Ved efterstillede kreditorer forstås i denne sammenhæng krav, der ifølge aftale og i henhold til lov om finansiel virksomhed er efterstillede krav, der i konkurs har status efter konkurslovens § 97.

Den ovenfor omtalte ny bank er Bankaktieselskabet Roskilde Bank af 24. august 2008, CVR nr. 31633052. Dette selskab har efterfølgende ændret navn til Roskilde Bank A/S og omtales i nærværende redegørelse som "Ny Roskilde Bank".

Skiftesamling til eventuel nedsættelse af kreditorudvalg blev efter begæring fra en kreditor afholdt den 14. april 2009 med det resultat, at der blev nedsat et kreditorudvalg bestående af vicedirektør Jürgen Stelljes (repræsentant for Deutsche Bank AG) og advokat Anders Aagaard (repræsentant for Taberna Europe CDO II PLC).

3. Statusoversigt

Med hensyn til konkursboets aktiver og passiver henvises der til cirkulæreskrivelse nr. 3 af 5. marts 2009, hvormed fulgte en oversigt over konkursboets (kendte) aktiver og passiver, jf. konkurslovens § 125, stk. 1. Opgørelsen vedlægges (**bilag 1**). (Denne opgørelse svarer i alt væsentligt til den med cirkulæreskrivelse nr. 1 af 14. oktober 2008 udsendte opgørelse over Gammel Roskilde Banks aktiver og passiver i forbindelse med Gammel Roskilde Banks betalingsstandsning.) Efter at den Ny Roskilde Bank har overtaget Gammel Roskilde Banks hidtidige aktiver og passiver bortset fra den efterstillede kapital, består passiverne i konkursboet i dag af efterstillet kapitalindskud benævnt hybrid kernekapital udstedt i henhold til lov om finansiel virksomhed § 132 samt ansvarlig lånekapital udstedt i henhold til samme lovs § 136.

Den ovenfor kort omtalte overdragelsesaftale er indgået den 24. august 2008 mellem Gammel Roskilde Bank og Ny Roskilde Bank ("Overdragelsesaftalen") i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed § 246, stk. 2. Overdragelsesaftalen er endeligt godkendt af Finanstilsynet den 6. oktober 2008.

Som **bilag 2** vedlægges Overdragelsesaftalen uden bilag (bilagene indeholder fortrolige informationer og kan derfor ikke offentliggøres).

Som omtalt flere gange i nærværende og tidligere cirkulæreskrivelser er de eneste aktiver i konkursboet efter overdragelsen det eventuelle salgsprovenu, som tilkommer konkursboet i henhold til reguleringsklausulen indeholdt i Overdragelsesaftalen. Omfanget af salgsprovenuet kan eventuelt blive påvirket af, om ny bank indtaler og opnår et provenu af eventuelle erstatningskrav mod den tidligere ledelse og revision eller andre tredjemænd, der måtte blive anset for (med)ansvarlige for de tab, Gammel Roskilde Banks drift har påført bankens kreditorer og aktionærer. Om de anførte forhold se nærmere nedenfor under punkt 5.4.2 og punkt 6.

Af Overdragelsesaftalens punkt 6.2 fremgår således følgende vedrørende regulering:

"I det omfang Køber i forbindelse med den endelige afvikling af aktiverne og passiverne, kan udlodde til aktionæerne Danmarks Nationalbank og Det Private Beredskab til Afvikling af Nødlidende Banker, Sparekasser og Andelskasser, et beløb, der er større end hvad der svarer til den af Danmarks Nationalbank og Det Private Beredskab til Afvikling af Nødlidende Banker, Sparekasser og Andelskasser indskudte kapital i Køber med tillæg af en forrentning fastsat som den til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte udlånsrente med et risikotillæg på 4,85 pct.-point p.a., reguleres de i bilag 2 foretagne værdiansættelser og herunder hensættelser og nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender forinden udbetaling til aktionæerne i Køber. Reguleringsbeløbet udbetales til Sælger til fordeling blandt Sælgers kreditorer og aktionærer i overensstemmelse med Konkurslovens regler."

Overdragelsesaftalens punkt 6.3 indeholder endvidere følgende:

"Parterne er enige om, at de samme principper for regulering og forrentning skal finde anvendelse, såfremt alle aktierne i Køber måtte blive solgt til tredjemand, og Danmarks Nationalbank og Det Private Beredskab til Afvikling af Nødlidende Banker, Sparekasser og Andelskasser ved et sådant salg måtte oppebære et beløb, der er større, end hvad der svarer til den af Danmarks Nationalbank og Det Private Beredskab til Afvikling af Nødlidende Banker, Sparekasser og Andelskasser indskudte kapital i Køber med tillæg af en forrentning fastsat som til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte udlånsrente med et risikotillæg på 4,85 pct.-point p.a."

Som anført i cirkulæreskrivelse nr. 2 af 9. januar 2009 har ledelsen i Ny Roskilde Bank imidlertid oplyst, at der ikke er nogen som helst udsigt til, at driften vedrørende de overtagne bankaktiviteter kan udløse et resultat, som kan medføre en for konkursboet positiv regulering af overdragelsessummen. Efterfølgende oplysninger, som kurator har modtaget ved flere henvendelser til Ny

Roskilde Bank, underbygger, at der ikke er udsigt til, at reguleringsklausulen bliver aktuel. Kurator vil dog sikre, at konkursboet forsynes med fuldstændig dokumentation herfor, ligesom kurator forbeholder sig at sikre, at vurderingen heraf i relevant omfang er baseret på uafhængige, sagkyndige vurderinger. Det lægges imidlertid i det følgende til grund, at der ikke er udsigt til, at der via reguleringsklausulen kan forventes at fremkomme et positivt provenu til fordeling blandt konkursboets kreditorer.

Som led i udførelsen af hvervet som kurator påhviler det mig i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende redegørelse i medfør af konkurslovens § 125, stk. 2 at undersøge, hvorvidt bankens tidligere ledelse (og eventuelt revision) har levet op til det ansvar, som ledelsen af en bankvirksomhed almindeligvis fordrer. Såfremt driften af den hidtidige bankvirksomhed generelt er sket på en sådan måde, at Gammel Roskilde Bank og dermed Gammel Roskilde Banks kreditorer er påført et retsstridigt tab, vil der – under nærmere angivne omstændigheder og betingelser – kunne tænkes at foreligge et erstatningskrav fra Gammel Roskilde Banks side i forhold til den hidtidige ledelse (og eventuelt revision), jf. nærmere under punkt 5.5 og punkt 6..

Konkursboet har imidlertid i sin dialog med Ny Roskilde Bank fået oplyst, at det er den ny banks opfattelse, at et eventuelt, generelt erstatningskrav, jf. herved blandt andet selskabslovens kapitel 16 og herunder samme lovs § 144, må anses for omfattet af de (eventual)aktiver, der er overdraget til Ny Roskilde Bank. I givet fald vil dette således være ensbetydende med, at konkursboet – til fordel for de efterstillede kreditorer og eventuel aktiekapital - heller ikke i relation til sådanne erstatningskrav har nogen muligheder for at rejse erstatningskrav mod bankens tidligere ledelse henholdsvis revision eller andre, der – på generelt niveau – måtte have medvirket til, at bankens drift er fortsat i en periode, hvor (efterstillede) kreditorer og aktionærerne er påført tab. Min vurdering i relation til den Ny Roskilde Banks opfattelse omkring mulighederne for og holdbarheden af en sådan overdragelse af et eventuelt erstatningskrav til Ny Roskilde Bank er nærmere behandlet nedenfor i punkt 5.4.2.

4. Bobehandlingen

4.1 Omstødelse

Det er et led i en konkursbehandling, jf. konkurslovens § 125, stk. 3, nr. 1, at kurator skal vurdere, om der foreligger omstødelige dispositioner (eller retsskridt). Ved omstødelige dispositioner forstås, at der i perioden forud for Gammel Roskilde Banks konkurs (og eventuelt for forudgående betalingsstandsning) er sket enten forrykkende dispositioner eller forringende dispositioner. I et vist omfang kan sådanne dispositioner omstødes, hvis konkurslovens betingelser herfor (efter konkurslovens kapitel 8) er opfyldt.

Formålet med at gennemføre omstødelse er – i et vist omfang – at give konkursen "tilbagevirkende kraft", således at flest mulige værdier fordeles ligeligt mellem kreditorerne.

Ved Overdragelsesaftalen er der imidlertid etableret sikkerhed for, at simple kreditorer har opnået fuld dækning. Eventuelle indfrielse eller andre ekstraordinære betalinger, der knytter sig til kreditorer, der efterfølgende ville have status som simple kreditorer, er der derfor ikke grundlag for at omstøde. Disse kreditorer bliver dækket alligevel via den Ny Roskilde Banks forpligtelser.

Kurator har derfor alene i relation til omstødelsestemaer vurderet, om der er sket indfrielse af efterstillet gæld i perioden frem til bankens betalingsstandsning på et tidspunkt og under omstændigheder, hvor konkurslovgivningens omstødelserregler må antages at være relevante.

En gennemgang af de efterstillede krav på forskellige statustidspunkter viser, at der alene er sket mindre forskydninger i de efterstillede kreditorers krav mod Gammel Roskilde Bank, bortset fra et enkelt tilfælde, hvor kreditors krav er nedbragt med ca. DKK 44,5 mio. i løbet af andet halvår 2008. Ifølge kurators oplysninger skyldes nedbringelsen imidlertid alene kursændringer, jf. at kravet vedrører en obligationsudstedelse i norske kroner (NOK), og der er således ikke tale om nedbringelse som følge af ekstraordinære betalinger fra Gammel Roskilde Bank.

På grundlag heraf er det således kurators foreløbige vurdering, at der ikke foreligger forhold i relation til enkeltstående kreditorer, der indikerer, at der af konkursboet er grundlag for at rejse omstødelserkrav over for disse. Såfremt der alligevel måtte være grundlag for at rejse omstødelserkrav, har kurator ikke på nuværende tidspunkt vurderet, hvorvidt det provenu, som fremkommer på baggrund af omstødelse, tilkommer konkursboet eller Ny Roskilde Bank.

4.2 Politimæssig undersøgelse

Konkurslovens § 110, stk. 4 har følgende formulering:

"Finder kurator, at de foreliggende oplysninger giver grundlag for politimæssig efterforskning mod skyldneren eller andre, skal kurator give politiet meddelelse herom."

På nuværende tidspunkt finder kurator ikke, at de foreløbige undersøgelser af Gammel Roskilde Banks forhold, herunder ledelsens dispositioner, som kurator hidtil selv har foretaget henholdsvis har kendskab til, har afdækket konkrete forhold, der giver grundlag for en politimæssig efterforskning. Den igangværende undersøgelse af et eventuelt ledelsesansvar, der som omtalt nedenfor i

punkt 4.3 på foranledning af Ny Roskilde Bank er iværksat af advokaterne Mogens Skipper-Pedersen og Henrik Stenbjerre, samt de eventuelle yderligere undersøgelser, som kurator finder det nødvendigt at foretage i forlængelse heraf, kan dog afdække forhold, som efterfølgende kan give anledning til, at kurators endelige vurdering afviger fra den foreløbige. I den forbindelse bemærker kurator, at forholdene omkring Gammel Roskilde Banks afvikling og de meget betydelige tab, dette har påført såvel samfundet som de efterstillede kreditorer og aktionærene nærliggende kan være et resultat af en række sammenfaldende særdeles uheldige og skadeforvoldende omstændigheder, men samtidig også kan være påvirket af beslutninger eller unladelser, der ud fra en samlet vurdering må karakteriseres som ansvarspådragende og derved eventuelt også ansvarspådragende i strafferetlig henseende. Kurator vil for sit vedkommende i muligt omfang medvirke til, at disse forhold undersøges tilstrækkeligt til, at eventuelle berettigede politianmeldelser bliver indgivet.

4.3 Bobehandlingen siden konkursdekretets afsigelse

Gammel Roskilde Banks konkursbo er, som følge af at bankens samlede aktivmasse og størstedelen af passiverne blev overdraget til Ny Roskilde Bank forud for konkursen, uden aktiver. Allerede omkring konkursdekretets afsigelse var kurator uformelt i kontakt med Ny Roskilde Bank og fik stillet i udsigt, at der kunne forventes indgået en aftale med Ny Roskilde Bank, der sikrede, at der i Ny Roskilde Banks åbningsbalance var afsat fornødne midler til en sædvanlig konkursbehandling. I overensstemmelse hermed rettede kurator den 7. april 2009 henvendelse til Ny Roskilde Bank. Kurator modtog på et møde den 15. juni 2009 med en repræsentant for Ny Roskilde Bank en foreløbig tilkendegivelse om, at der var de fornødne midler til, at konkursboets omkostninger kunne forventes dækket. Ved brev af 19. juni 2009 modtog kurator endelig bekræftelse på, at kurators omkostninger til bobehandlingen var dækket.

Kurator har endvidere på overordnet niveau været orienteret om, at Ny Roskilde Bank iværksatte en undersøgelse omkring baggrunden for Gammel Roskilde Banks udvikling og efterfølgende betalingsstandsning og konkurs gennem to uafhængige advokater, advokaterne Mogens Skipper-Pedersen og Henrik Stenbjerre. I ovennævnte brev af 7. april 2009 lagde kurator op til, at der kunne etableres et samarbejde og en arbejdsdeling mellem disse undersøgere og kurator i relation til kurators lovmæssige forpligtelser til at udarbejde en redegørelse for de vigtigste årsager for konkursen til brug for Skifteretten og fordringshaverne.

Kurator har under det omtalte møde den 15. juni 2009 modtaget en positiv tilkendegivelse på, at kurator vil få fuld indsigt i de informationer, som de to advokatundersøgere når frem til, og at der ikke vil være begrænsninger med hensyn til kurators samarbejde med disse. Ved brev af 1. juli 2009 – modtaget af kurator samme dag – er dette nu blevet bekræftet skriftligt.

Ved større bankkonkurser i Danmark er der tidligere – i forskellige sammenhænge – iværksat omfattende undersøgelser såvel individuelle i relation til visse af de konkursramte pengeinstitutter som generelt i relation til disse.

I relation til afviklingen af Gammel Roskilde Bank foreligger aktuelt Rigsrevisionens undersøgelse af Finanstilsynets rolle, jf. "Beretning til Statsrevisorerne om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S", juni 2009.

Endvidere er kurator bekendt med, at de to omtalte advokatundersøgere - rekvireret af Ny Roskilde Bank - vil fremkomme med en vurdering.

I den udstrækning kurator er sikret det fornødne økonomiske grundlag herfor og i den udstrækning, det af kurator vurderes som relevant at foretage yderligere undersøgelser af hensyn til offentlige interesser (Skifteretten) og af hensyn til kreditorerne (det vil i denne sammenhæng primært sige de efterstillede kreditorer, der ikke opnår dækning i forbindelse med Overdragelsesaftalen med Ny Roskilde Bank) vil kurator som anført søge at koordinere konkursboets endelige undersøgelser med de eventuelle mere generelle samfundsbaseede undersøgelser, som iværksættes, således at der i videst mulig udstrækning sikres gennemført uvildige og relevante undersøgelser af relevante problemstillinger. Samtidig bør unødvendigt dobbeltarbejde undgås.

Kurators bemærkninger nedenfor i punkt 6 er således alene af foreløbig karakter og i høj grad baseret på, at kurator først få dage inden nærværende redegørelses færdiggørelse modtog det nødvendige grundlag for, at kurator kunne udføre et sædvanligt kuratorarbejde i konkursboet.

Under hensyntagen til at alle simple krav er "overtaget" af Ny Roskilde Bank, har en stor del af de mere praktisk betonedede arbejdsopgaver, som kurator har udført under bobehandlingen, haft karakter netop af praktik omkring henvendelser fra kreditorer, der ikke umiddelbart har kunnet gennemskue dette frivillige debitorskifte. Herudover har arbejdet omfattet afklaring af visse myndighedsforhold, skatte- og indberetningsopgørelser mv.

I relation til sidstnævnte har kurator også modtaget henvendelser fra tidligere medarbejdere i Roskilde Bank, der har rejst krav om, at tidligere aktieoptionsordninger skal anses for omfattet af den særlige regel i ligningslovens § 7 H. Under hensyntagen til at disse muligheder har betydning for omfanget af Gammel Roskilde Banks aktiver såvel som bankens simple passiver, har konkursboet overladt beslutningsretten vedrørende sådanne dispositioner til Ny Roskilde Bank. Aktuelt forventer kurator, at i hvert fald én af disse henvendelser vil bevirke, at konkursboet inddrages i en retstv om fortolkningen af en forud for konkursen mellem bankens bestyrelse og et medlem af bankens tidligere direktion indgået aftale.

4.4 Udsigt til dividende for kreditorerne

På baggrund af en foreløbig vurdering af de omtalte eventualkrav, herunder hvorvidt det overhovedet tilkommer konkursboet at gøre kravene gældende, er der ikke grundlag for at forvente, at der vil fremkomme dækning, hverken helt eller delvist, til efterstillede krav bestående af hybrid kernekapital og ansvarlig lånekapital. Dette indebærer ifølge sagens natur, at der heller ikke fremkommer nogen form for dækning til aktionærerne i Gammel Roskilde Bank.

Det tilføjes, at individuelle forhold i forbindelse med de enkelte kreditors långivning til Gammel Roskilde Bank (ligesom aktionærs erhvervelse af aktier) kan medføre, at de pågældende kreditorer og investorer kan rejse individuelt baserede erstatningskrav mod den eller de ansvarlige i ledelsen og/eller revisionen, hvis det viser sig, at långivning og aktieerhvervelser er baseret på forkerte eller på misvisende økonomiske oplysninger fra banken m.fl.

4.5 Boets afslutning

Et konkursbo, hvor der ingen aktiver er, afsluttes almindeligvis i forlængelse af, at dette er konstateret. I overensstemmelse hermed foretages der ikke prøvelse af anmeldte krav, når der ikke er udsigt til dividende til sådanne krav.

Ved konkursbehandling af et af landets større pengeinstitutter, hvor muligheden for dækning af kreditorernes krav også afhænger af forhold hos tredje mand – her konkret Ny Roskilde Banks afvikling og derfor eventuel anvendelse af reguleringsklausulen – er det kurators opfattelse, at en endelig afslutning bør afvente den fornødne klarhed med hensyn til udviklingen i Ny Roskilde Banks afvikling af de fra Gammel Roskilde Bank overtagne engagementer. Under alle omstændigheder bør afviklingen af Gammel Roskilde Bank ske med respekt af, at der er foretaget de fornødne undersøgelser omkring ledelses- og revisionsansvar mv., herunder om Gammel Roskilde Banks kreditorer eventuelt ønsker at gøre ansvar gældende i tilfælde, hvor Ny Roskilde Bank ikke vurderer, at dette er "interessant" for Ny Roskilde Bank.

Sammenfattende må det forventes, at bobehandlingen, selvom den kun vil foregå på et begrænset niveau, kan forventes at udstrække sig over flere år.

5. Redegørelse

5.1 Gammel Roskilde Banks virksomhed

Gammel Roskilde Bank, der blev grundlagt tilbage i 1884 og i 1996 blev fusioneret med Ringsted Sparekasse, var (er) hjemmehørende i Roskilde med 24 fi-

lialkontorer i Nord- og Midtsjælland samt København og havde til formål at drive bankvirksomhed eller anden ifølge banklovgivningen tilladt virksomhed.

I forbindelse med indgåelse af Overdragelsesaftalen blev filialkontorerne sammen med de øvrige bankaktiviteter overdraget til Ny Roskilde Bank, der efterfølgende (den 29. september 2008) indgik aftale om salg af i alt 21 filialer til Nordea (9 stk.), Spar Nord Bank (7 stk.) samt Arbejdernes Landsbank (5 stk.).

Gammel Roskilde Banks aktier var tidligere noteret på Københavns Fondsbørs (OMX Nordic Exchange Copenhagen A/S), men blev suspenderet den 24. august 2008 og efterfølgende afnoteret den 5. marts 2009 som følge af Gammel Roskilde Banks konkurs.

5.2 Gammel Roskilde Banks ledelse og revision

Gammel Roskilde Banks bestyrelse bestod på tidspunktet for anmeldelse af betalingsstandsning den 6. oktober 2008 af bestyrelsesformand Peter Müller (indtrådt den 19. april 1991), næstformand Niels Erik Qvist Krüger (indtrådt den 3. marts 1999), Peter Holm (indtrådt den 26. februar 1997), Asger Ib Mardahl Hansen (indtrådt den 1. marts 2006) samt de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer Ove Flemming Holm (indtrådt den 26. februar 2003) og Linda Charlotte Larsen (indtrådt den 28. februar 2007). Samtlige de pågældende bestyrelsesmedlemmer udtrådte af bestyrelsen i forbindelse med en ekstraordinær generalforsamling afholdt samme dag som anmeldelse af betalingsstandsningen.

Siden anmeldelse af betalingsstandsningen den 6. oktober 2008 har Gammel Roskilde Banks bestyrelse i henhold til ekstraordinær generalforsamlingsvedtagelse den 6. oktober 2008 bestået af bestyrelsesformand Jens Løgstrup, næstformand Jørgen Jensen, Erling Brønnum, Ole Nielsen og Ole Scheel Krüger, dog bortset fra at Ole Scheel Krüger udtrådte af bestyrelsen den 29. januar 2009. Disse personer blev først og fremmest indvalgt i bestyrelsen med henblik på særligt at varetage aktionærernes direkte, økonomiske interesser under selve afviklingen af Gammel Roskilde Bank.

I perioden 2005-2008 er der herudover sket følgende ændringer i bestyrelsen; Irene Nielsen udtrådte den 28. februar 2007 (indtrådt den 23. marts 1995), og Jens Winther udtrådte den 1. marts 2006 (indtrådt den 24. april 1990).

Gammel Roskilde Banks administrerende direktør var i perioden 2. juli 2007 og indtil betalingsstandsningen den 6. oktober 2008 Søren Kaare-Andersen, der erstattede den mangeårige direktør Niels Valentin Hansen (direktør siden 1986). I forbindelse med betalingsstandsningen indtrådte Ole Reinholdt som ny direktør.

Gammel Roskilde Banks tidligere revisor, Ernst & Young (indtrådt den 26. februar 2003), udtrådte af revisionen på Gammel Roskilde Banks ordinære generalforsamling den 27. februar 2008, i hvilken forbindelse KPMG blev valgt som ny revisor for Gammel Roskilde Bank.

5.3 Årsager til konkursens indtræden

Uden at kurator har haft mulighed for at foretage en mere detaljeret vurdering af de grundlæggende årsager til Gammel Roskilde Banks konkurs, må det på baggrund af kurators foreløbige viden antages, at baggrunden for Gammel Roskilde Banks konkurs, herunder at Gammel Roskilde Bank forinden var kommet i en situation, hvor en rekonstruktion af banken ikke kunne gennemføres, navnlig må tilskrives følgende forhold:

- Den risikoprofil og strategi, som Gammel Roskilde Banks tidligere ledelse i de seneste år forud for konkursen havde tilrettelagt, herunder den kraftige ekspansion og eksponering mod bygge- og anlægsbranchen samt ejendomsbranchen.
- Gammel Roskilde Banks engagement i – i hvert fald i forhold til Gammel Roskilde Banks egenkapital og balance – et antal betydelige, risikobetonede ejendomsprojekter.
- Betydelig øget risiko på låneporteføljen.
- Utilstrækkelig intern styring og sikring af visse udlånsarrangementer samt manglende overholdelse af opstillede forudsætninger for bevillinger.
- Uroen på de finansielle markeder samt krisen på det danske ejendomsmarked, der som følge af eksponeringen har ramt Gammel Roskilde Bank særlig hårdt.

5.4 Overdragelse af Gammel Roskilde Banks bankaktiviteter til Ny Roskilde Bank

5.4.1 *Vurdering af vilkårene for overdragelsen*

I forbindelse med konkursbehandlingen påhviler det mig som kurator at vurdere Overdragelsesaftalens vilkår for overdragelsen af Gammel Roskilde Banks bankaktiviteter til Ny Roskilde Bank, herunder om der på vegne af konkursboets (efterstillede) kreditorer er grundlag for enten at anfægte vilkårene over for Ny Roskilde Bank og/eller at gøre ansvar gældende mod Gammel Roskilde Banks tidligere ledelse (og eventuelt Finanstilsynet) for gennemførelsen af overdragelsen.

Overdragelsen af bankaktiviteterne blev gennemført af Gammel Roskilde Banks daværende bestyrelse og blev samtidig godkendt af Finanstilsynet, jf. lov om finansiel virksomhed § 246, stk. 2 sammenholdt med § 204. Formålet med Finanstilsynets godkendelse er at sikre, dels at primært indskydernes forhold ikke forringes ved, at den overtagende virksomhed ikke har tilstrækkelig solvens eller likviditet, dels at de objektive betingelser for overdragelsens gennemførelse er til stede for at sikre, at bestyrelsens vedtagelse om overdragelsen er sket lovlig. Finanstilsynet påser derimod ikke overdragelsens materielle indhold, herunder om der foreligger en korrekt værdiansættelse af de overtagne aktiver og passiver.

Endvidere har overdragelsen i medfør af lov om finansiel virksomhed § 246, stk. 2 været forelagt Gammel Roskilde Banks aktionærer til orientering på en ekstraordinær generalforsamling den 1. september 2008, på hvilken bestyrelsen redegjorde for Gammel Roskilde Banks situation samt den indgåede Overdragelsesaftale.

Ved vurderingen af overdragelsesvilkårene er det særligt købesummen og værdiansættelsen af de enkelte aktiver og passiver, som har interesse.

Købesummen for de overtagne aktiver er fastsat til DKK 37.330 mio., der er berigtiget ved overtagelse af gæld og andre forpligtelser til en værdi af DKK 37.330 mio. Overdragelsen omfatter samtlige Gammel Roskilde Banks gældsforpligtelser, bortset fra krav vedrørende hybrid kernekapital og ansvarlig lånekapital. Der kan eventuelt efterfølgende ske forhøjelse af købesummen via den tidligere omtalte reguleringsklausul, hvilket som nævnt dog næppe bliver aktuelt.

Som **bilag 3** vedlægges Balancen for overdragelse af aktiver, gæld, hensættelser og garantier i Roskilde Bank A/S (bilag 2 til Overdragelsesaftalen). De anførte værdier for aktiver og passiver i balancen er baseret på Gammel Roskilde Banks Halvårsrapport 2008 og den heri indeholdte balance pr. 30. juni 2008.

Som det fremgår af balancen, er købesummen fastlagt på baggrund af værdien af de overtagne gældsforpligtelser; dvs. uden særskilt stillingtagen til værdien af de enkelte aktiver. Værdiansættelse af de enkelte aktiver er dog foretaget i halvårsrapporten. Derudover omfatter overdragelsen ikke goodwill.

I forbindelse med overdragelsen er der endvidere foretaget nedskrivning af aktiver til overdragelsesværdier med DKK 1.915 mio., hvilket skyldes ændring i anvendt regnskabspraksis som følge af, at Gammel Roskilde Banks drift er ophørt. Reguleringen bevirker, at de overtagne aktiver netop er lig med Gammel Roskilde Bank passiver ifølge halvårsregnskab pr. 30. juni 2008 eksklusive den efterstillede kapital.

Umiddelbart kan der stilles spørgsmål ved, om det er korrekt at nedregulere værdien af aktiverne med DKK 1.915 mio., eftersom den anvendte fremgangsmåde umiddelbart indikerer, at nedreguleringen ikke er foretaget på baggrund af en selvstændig vurdering af behovet herfor, men derimod er opgjort på baggrund af værdien af de overtagne gældsforpligtelser.

Det kan endvidere overvejes, om der trods Gammel Roskilde Banks udvikling ikke er knyttet goodwill til de overtagne bankaktiviteter, herunder Gammel Roskilde Banks filialnet, som bestod af 24 filialer fordelt rundt om på Sjælland med tilhørende kundekreds.

Endelig kan det overvejes, om værdiansættelsen af aktiver og passiver i øvrigt har været korrekt, herunder især opgørelsen af nedskrivninger på udlån mv. i første halvår 2008, som beløb sig til ikke mindre end DKK 3.578 mio.

Imidlertid ligger det uden for kurators muligheder at vurdere de nævnte forhold, eftersom det ville forudsætte en yderst detaljeret gennemgang af samtlige aktiver og passiver, hvilket ligger uden for rammerne af min opgave som kurator. Der er dog umiddelbart intet i de for kurator foreliggende oplysninger, som indikerer, at værdiansættelsen mv. under de foreliggende ekstraordinære omstændigheder ikke er foretaget på korrekt vis.

Den anvendte metode for værdiansættelse er endvidere i overensstemmelse med den måde eller de principper, hvorpå købesummen er blevet fastsat i en række øvrige overdragelser af nødlidende pengeinstitutter, herunder ved flere af overdragelserne gennemført efter tidspunktet for overdragelsen af bankaktiviteterne til Ny Roskilde Bank (dvs. den 24. august 2008). I en enkelt af de efterfølgende overdragelser ses der dog at være indregnet et mindre goodwillbeløb ved fastsættelsen af købesummen.

Ved sammenligning med overdragelserne af nødlidende pengeinstitutter gennemført i forbindelse med den seneste bankkrise i perioden 1984-1993 er det dog væsentligt at være opmærksom på, at de "samfundsmæssige" rammer for de pågældende overdragelser afviger betydeligt fra de overdragelser af pengeinstitutter, som er gennemført i tilknytning til den nuværende bankkrise. Omfattende undersøgelser af overdragelser af navnlig nødlidende pengeinstitutter i perioden 1984-1993 viser således, at mange af overdragelserne reelt blev gennemført ved, at de købende pengeinstitutter fik en række skattefordele, idet de købende pengeinstitutter kunne nøjes med at betale værdien af de overtagne engagementer efter de ekstraordinære hensættelser, som fandt sted på baggrund af en ikke-going-concern vurdering (ophør). Samtidig fik køberne reelt mulighed for at succedere i det nødlidende pengeinstituts skattemæssige underskud. Disse overdragelser var således i høj grad "skattedrevet".

De efterstillede kreditorer og aktionærene i Gammel Roskilde Bank er dog beskyttet mod for lave værdiansættelser gennem reguleringsklausulen. Om Ny Roskilde Banks afvikling af bankaktiviteterne så sker på en måde, som fuldt ud tilgodeser de efterstillede kreditorer og aktionærene i Gammel Roskilde Bank, ligger ligeledes uden for kurators muligheder for at vurdere. Imidlertid er der intet konkret oplyst over for kurator, som indikerer, at Ny Roskilde Banks afvikling af bankaktiviteterne ikke sker med henblik på at maksimere provenuet, herunder til eventuel gavn for Gammel Roskilde Bank.

På baggrund heraf er det således kurators (foreløbige) vurdering, at der ikke er grundlag for på generel basis at anfægte overdragelsesvilkårene, herunder at værdiansættelsen af aktiver og passiver ikke er foretaget på fagligt korrekt vis. Kurators foreløbige vurdering er derfor, at der ikke er grundlag for at gøre ansvar gældende over for den for overdragelsen ansvarlige ledelse i Gammel Roskilde Bank eller at søge at anse overdragelsen til Ny Roskilde Bank som sket på så gunstige vilkår, at disse kan anfægtes på et retligt relevant grundlag. For så vidt angår Finanstilsynets rolle henvises til bemærkninger nedenfor i punkt 5.6.

Ved Ny Roskilde Banks overtagelse af samtlige gældsforpligtelser, bortset fra efterstillede kreditorer, sikres de almindelige kreditorer samtidig fuld og ligelig dækning (er ens stillet), hvilket er i overensstemmelse med konkursloven.

Med hensyn til ledelsens ansvar for overdragelse af Gammel Roskilde Banks virksomhed bemærkes, at ledelsens dispositioner i øvrigt er i overensstemmelse med praksis vedrørende overdragelse af virksomheder forud for en konkurs' indtræden.

De sager, hvor der er statueret ansvar for ledelsen, vedrører tilfælde, hvor virksomhedsoverdragelsen gennemføres på en måde, der indebærer en tilsidesættelse af kreditorernes interesser eller på anden vis bevirker en uligelig fordeling af det sælgende selskabs værdier mellem kreditorerne og således en tilsidesættelse af det konkursretlige lighedsprincip. I de pågældende sager er der typisk tale om overdragelse af aktiver til (væsentligt) under markedsværdien.

Som eksempler på sådanne sager kan nævnes følgende domme: U1989.812 H (bestyrelsesmedlemmers og direktørers erstatningsansvar for salg af insolvent anpartsselskab), U2000.1013/2 H (overdragelse af datavirksomhed), U2001.873 H (overdragelse af fast ejendom) og U2005.2235 H (overdragelse af bilforretning).

5.4.2 Overdragelse af eventualaktiver, herunder krav mod ledelse og revision

Som tidligere nævnt har Ny Roskilde Bank på forespørgsel oplyst, at eventuelle erstatningskrav mod ledelse og revision efter bankens opfattelse og fortolkning af Overdragelsesaftalen tilkommer Ny Roskilde Bank og ikke konkursboet. Kurator har ikke på nuværende tidspunkt foretaget den endelige vurdering af, hvorvidt Ny Roskilde Banks fortolkning af aftalen kan tiltrædes.

Der er en række forhold, der taler både for og imod, at sådanne krav tilkommer Ny Roskilde Bank, hvilke forhold der i det følgende kort vil blive redegjort for.

Det er kurators opfattelse, at følgende forhold taler for:

For det første beskriver aftalens punkt 3.1 de overtagne aktiver således:

"Overdragelsen omfatter samtlige Sælger pr. Overtagelsesdagen tilhørende såvel indenlandske som udenlandske aktiver.

Overdragelsen omfatter således, men er ikke begrænset til de i Sælgers reviderede balance pr. 30. juni 2008 indeholdte aktiver inklusive alle kon-tanter, udlån og tilgodehavende, jf. bilag 2." (min understregning)

I aftalen opremses herefter en række specifikke, omfattede aktiver, hvorefter afsnittet om overtagne aktiver afsluttes med punkt 3.6, der lyder således:

"Køber overtager alle Sælgers øvrige aktiver, herunder løsøre, inventar, periodeafgrænsningsposter og skattetilgodehavender, jf. bilag 7." (min understregning)

Efter en umiddelbar fortolkning af aftalens ordlyd må eventualaktiver, herunder erstatningskrav mod ledelse og revision, anses som værende omfattet af aftalen, uanset at de pågældende aktiver ikke er direkte nævnt i aftalen.

For det andet kan det anføres, at de efterstillede kreditorers retsstilling ikke forringes ved, at erstatningskrav gøres gældende af Ny Roskilde Bank, idet kreditorernes interesser er sikret ved reguleringsklausulen i aftalen. Der er intet, som indikerer, at Ny Roskilde Bank ikke skulle have samme interesse som konkursboet i at gøre erstatningskrav gældende mod ledelse og revision. Dette underbygges af, at Ny Roskilde Bank har igangsat en ekstern undersøgelse af forholdene.

Man kan således hypotetisk forestille sig, at Gammel Roskilde Bank selv havde stået for afviklingen af bankens samlede virksomhed. I denne situation ville bankens bo's provenu af eventuelle erstatningskrav mod tidligere ledelse og revision indgå som ét af mange andre aktiver og derved indgå i det grundlag for at udbetale dividende til kreditorerne, som ville foreligge. En sådan dividende skulle selvfølgelig tilfalde de simple fordringshavere forud for de efterstillede, nemlig med respekt af konkursordenen. Det forhold, at man har overdraget bankvirksomheden til en ny juridisk enhed inkl. disse eventualaktiver, vil således alene påføre de efterstillede kreditorer tab, hvis denne afviklingsmodel må antages at forringe udsigten til, at Gammel Roskilde Banks aktiver vurderet under ét realiseres mindre hensigtsmæssigt end ved at beholde aktiverne i den oprindelige juridiske enhed.

Det er kurators opfattelse, at følgende forhold taler imod:

For det første synes det som følge af problemstillingens særlige karakter og interesse at have været særdeles naturligt, såfremt der i Overdragelsesaftalen var taget direkte stilling til behandlingen af erstatningskrav mod ledelse og revision, herunder særligt set i lyset af dels offentlighedens store interesse for ledelses- og revisionsansvar i nærværende sag, dels at det ikke på forhånd kan udelukkes, at de pågældende erstatningskrav kan beløbe sig til meget store summer; eventuelt et milliardbeløb.

For det andet strider det mod hensynene til kreditorerne, såfremt ledelsen i et selskab er berettiget til umiddelbart forud for konkursens indtræden at indgå aftale om overdragelse af eventuelle erstatningskrav mod sig selv med virkning for konkursboet og derved kreditorerne, således at konkursboet og derved kreditorerne skulle være afskåret fra at gøre sådanne krav gældende. Den anførte argumentation har nær sammenhæng med en argumentation om, at det konkursramte selskabs mulighed for at gøre ansvar gældende i henhold til aktieselskabslovens (og konkurslovens) regelsæt også har til hensigt helt generelt at understøtte det nu konkursramte selskabs helt overordnede integritet og interesser. Muligheden for at overdrage retten til at gøre erstatningskrav gældende mod den tidligere ledelse til en "tilfældig" tredjemand vil derfor ud fra mere principielle overvejelser kunne anfægtes, uanset hvad der kan argumenteres for med hensyn til, hvem der i økonomisk henseende er den reelle "interessent" i relation til at rejse eventuelle erstatningssager. (Kurator vurderer her, at det vigtigste er at få afklaret forholdene, således at relevante erstatningssager rejses, herunder eventuelle erstatningssager, hvor den potentielt erstatningsansvarlige er i stand til økonomisk at dække de rejste erstatningskrav, fx på grundlag af professionelle ansvarsforsikringer.)

I denne sag gør der sig dog det særlige forhold gældende, at kreditorernes økonomiske interesser som nævnt er varetaget via aftalens reguleringsklausul, hvorfor eventuelle erstatningskrav alligevel kommer alle kreditorerne til gode i overensstemmelse med konkurslovens principper for aktivernes fordeling mellem kreditorerne. Som nævnt er der intet, der umiddelbart indikerer, at Ny Roskilde Bank ikke har samme interesse som konkursboet i at gøre sådanne krav gældende.

Efter aktieselskabslovens § 144 er det et selskabs generalforsamling (efter konkurs dog kurator), der tager stilling til eventuelle søgsmål mod fx ledelsen. Gammel Roskilde Banks generalforsamling fik forelagt Overdragelsesaftalen vedrørende overdragelse af de samlede bankaktiviteter ekskl. den efterstillede kapital på en ekstraordinær generalforsamling den 1. september 2008 indkaldt i medfør af lov om finansiel virksomhed § 246, stk. 2. Det er vanskeligt at fastslå, at generalforsamlingen herved har godkendt overdragelsen af de potentielle erstatningskrav, men det kan dog ikke ganske udelukkes.

Sammenfattende er det herefter kurators foreløbige vurdering, at konkursboet ikke finder tilstrækkeligt grundlag for at anfægte Ny Roskilde Banks opfattelse af, at erstatningskrav mod ledelse og revision tilhører den nye bank. Vurderingen skal ses i lyset af, at Gammel Roskilde Banks kreditorer i hvert fald til dels er sikret via reguleringsklausulen.

En særlig problemstilling, der eventuelt også kan tale imod, at det har været berettiget at overdrage det potentielle erstatningskrav til Ny Roskilde Bank, er reglen i konkurslovens § 137. Ifølge denne regel gælder følgende:

"Opgives et muligt krav, uden at der er sluttet forlig, kan enhver fordringshaver inden for en af skifteretten fastsat frist på egen hånd anlægge sag"

Hvis en fordringshaver gør brug af den nævnte ret, tilkommer nettoprovenuet af retssagen konkursboet, og omkostningerne ved en eventuel tabt sag afholdes af den pågældende kreditor selv.

Det er for det første kurators vurdering, at konkursboets eventuelle beslutning om at anerkende, at erstatningskrav mod tidligere ledelse og revision er definitivt overdraget til Ny Roskilde Bank, vil være en beslutning, som kreditorerne kan få behandlet i medfør af konkurslovens § 137.

Det næste er imidlertid om Ny Roskilde Banks eventuelle afkald på at gøre erstatningskrav gældende mod tidligere ledelse og direktion i Gammel Roskilde Bank vil (eller også vil) være omfattet af reglen i konkurslovens § 137 eller dennes analogi. Kurator vil ikke her forfølge denne problemstilling nærmere, men vil i sin kommende dialog med Ny Roskilde Bank tilstræbe at sikre, at relevante søgsmål mod tidligere ledelse og revision bliver gennemført, og at også de efterstillede kreditorer i Gammel Roskilde Bank får mulighed for at overtage sådanne erstatningskrav efter principperne i konkurslovens § 137, hvis disse kreditorer ønsker at rejse sådanne sager, som Ny Roskilde Bank omvendt ikke ønsker at rejse.

5.5 Ledelses- og revisoransvar

Der henvises til punkt 6, hvor ledelses- og revisoransvar er særskilt behandlet.

5.6 Finanstilsynets ansvar for tilsyn

Det kan overvejes, hvorvidt Finanstilsynets udførelse af tilsynet med den tidligere Roskilde Bank A/S (dvs. Gammel Roskilde Bank) giver grundlag for at rejse erstatningskrav mod Finanstilsynet for mangelfuldt tilsyn og derved tilside-sættelse af de forpligtelser, der påhviler Finanstilsynet i medfør af lov om finansiel virksomhed og de i medfør af loven udstedte regler, herunder bekendtgørelser.

I den netop offentliggjorte undersøgelse af Finanstilsynets rolle i sagen om Roskilde Bank A/S benævnt "Beretning til Statsrevisorerne om Finanstilsynets aktiviteter i forhold til Roskilde Bank A/S", juni 2009, rettes der kritik mod Finanstilsynets udøvelse af tilsynet med Roskilde Bank A/S, idet det i beretningen blandt andet anføres, at Finanstilsynets opfølgning trods kendskab til bankens problemer ikke var tilstrækkelig systematisk, og at Finanstilsynet burde have intensiveret opfølgningen over for banken og fastholdt sit skøn over bankens solvensbehov fuldt ud. De samme forhold vil ud fra en erstatningsretlig betragtning eventuelt kunne udgøre grundlag for at gøre et ansvar gældende.

Offentlige myndigheder er som udgangspunkt erstatningsansvarlige efter dansk rets almindelige regler, hvilket gælder såvel ved myndighedens udøvelse af "privat" virksomhed som ved egentlig myndighedsudøvelse. I den juridiske teori er der dog mere eller mindre enighed om, at dette erstatningsansvar i nogle tilfælde er begrænset. Det anføres således flere steder, at særligt hvor kontrol- og tilsynsvirksomhed har en forebyggende og servicepræget karakter, må der generelt forventes stillet meget lempelige krav til tilsynsmyndigheden, bortset fra direkte skadevoldende handlinger. Det antages dog, at der kan blive tale om et erstatningsansvar, såfremt kontrollen er mangelfuldt udført.

I forhold til myndighedernes kontrol af erhverv er det den overvejende opfattelse, at myndighedernes kontrol og eventuelle svigt heri i reglen er uegnet til at pådrage ansvar. Således fremgår det af Betænkning 214/1959 om statens og kommunernes erstatningsansvar, at tilsynet med pengeinstitutter alene tjener offentlige og ikke individuelle interesser i erstatningsretlig forstand. Holdningen er dog ikke helt den samme i dag, hvor det må antages, at der i visse tilfælde vil kunne ifaldes erstatningsansvar som følge af banktilsynssvigt.

I sagen vedrørende obligationsudstedelser i Himmerlandsbanken A/S gengivet i U2005.1978 H tillagde Højesteret det ingen betydning i forhold til ledelsens og bankens ansvar (sagen var kun anlagt mod banken) for manglende hensættelser på debitorer og derved, at banken ikke opfyldte kravene for at drive pengeinstitutvirksomhed i henhold til (dengang) bank- og sparekasseloven (nu) lov om finansiel virksomhed, at banken havde foretaget hensættelser i overensstemmelse med Finanstilsynets opgørelse af hensættelsesbehovet. Uanset, at banken således rettede sig efter Finanstilsynets krav om merhensættelser, ifaldt bankens konkursbo ansvar for, at der ifølge det under sagen gennemførte syn og skøn fandtes at være behov for yderligere hensættelser.

Til trods for, at et erstatningsansvar for Finanstilsynet ikke var til prøvelse i sagen, må sagen tages som udtryk for, hvilken vægt Finanstilsynets ageren har i forhold til en ansvarsbedømmelse af såvel en ledelse som Finanstilsynet selv.

Det er således kurators vurdering, herunder særligt set i lyset af praksis på området samt den i teorien gængse opfattelse, at der med meget stor sandsynlighed ikke er grundlag for at gøre et erstatningskrav gældende mod Finanstilsynet.

6. Ledelses- og revisionsansvar

6.1 Overordnede bemærkninger om ledelses- og revisionsansvaret

Som nævnt har Ny Roskilde Bank igangsat en advokatundersøgelse af, hvorvidt Gammel Roskilde Banks tidligere direktion, bestyrelse og revisor kan antages at have handlet ansvarspådragende over for Gammel Roskilde Banks kreditorer i perioden op til konkursdekretets afsigelse, og hvorvidt der således er grundlag for at gøre erstatningskrav gældende. Resultatet af undersøgelsen, der forestås af advokat Mogens Skipper-Pedersen samt advokat Henrik Stenbjerre, forventes ifølge de seneste udmeldinger fra banken at foreligge inden for de kommende måneder.

Ny Roskilde Banks advokat har oplyst og efterfølgende skriftligt bekræftet, at undersøgelsesrapporten vil blive gjort tilgængelig for kurator, samt at kurator i forlængelse heraf får lejlighed til at drøfte rapportens indhold og konklusioner med de pågældende advokater bag undersøgelsen.

Kurator afventer således resultatet af undersøgelsen og vil først herefter foretage en endelig vurdering af, hvorledes konkursboet skal forholde sig til dels undersøgelsens konklusioner, dels hvilke tiltag konkursboet i lyset af undersøgelsen eventuelt skal igangsætte, herunder om der fra konkursboets side er behov for at foretage yderligere undersøgelser af de pågældende forhold.

På nuværende tidspunkt har det alene været muligt for kurator at foretage en overordnet og foreløbig vurdering af et eventuelt ledelses- og revisoransvar.

Det er kurators foreløbige vurdering, der udelukkende er baseret på en gennemgang af de fra perioden 2005-2008 foreliggende protokoller fra bestyrelsesmøder og generalforsamlinger, vedtægter for Gammel Roskilde Bank, års- og halvårsrapporter samt fondsbørsmeddelelser, at det ikke kan udelukkes, at der er grundlag for at gøre et erstatningsansvar gældende mod Gammel Roskilde Banks tidligere ledelse og revision. Som sagt er denne vurdering dog alene foreløbig.

Vedrørende dokumentationsgrundlaget bemærkes, at bestyrelsesmødereferaterne indtil udgangen af 2007 havde et yderst lavt informationsindhold, idet hovedparten af de behandlede punkter på dagsordenen som oftest blot blev gengivet med bemærkning om, at der blev orienteret om det pågældende punkt uden *dels* redegørelse af det nærmere indhold af orienteringen, *dels* hvilke drøftelser bestyrelsen havde haft i forlængelse af orienteringen. Dette bevirker, at det er vanskeligt at drage egentlige konklusioner, herunder i relation til et eventuelt bestyrelsesansvar, på baggrund af det på bestyrelsesmøderne passerede. I den pågældende periode foreligger referaterne desuden kun i en håndskreven version, hvilket i flere tilfælde gør det vanskeligt blot at læse referaternes indhold. Disse forhold må i dag i sig selv betegnes som kritisable.

I det følgende vil jeg indledningsvis kort redegøre for det juridiske grundlag for at gøre ledelses- og revisoransvar gældende.

6.2 Det juridiske grundlag for at gøre et ledelses- og revisoransvar gældende

Hovedbetingelsen for, at man kan ifalde erstatningsansvar som ledelse og revisor er, at man har handlet *culpøst*, hvilket vil sige anderledes, end man som ledelsesmedlem eller revisor "burde" have gjort i den pågældende situation. Målestokken for ansvarsbedømmelsen er traditionelt en "bonus pater familias",

hvilket vil sige en sammenligning af den adfærd, som det pågældende ledelsesmedlem eller den revisor, der er tale om at drage til ansvar, rent faktisk har udvist med en "standardnorm" for, hvorledes et fornuftigt, gennemsnitligt ledelsesmedlem eller en revisor ville have handlet i en tilsvarende situation.

Vurderingen (og sammenligningen) skal foretages med udgangspunkt i den viden, som ledelsesmedlemmet eller revisoren besad på selve dispositionstidspunktet og således ikke med den viden, som kurator besidder på tidspunktet for den "bagudrettede" vurdering af, om der er et ansvar. Man skal med andre ord sætte sig ind i, hvorledes forholdene tog sig ud for det pågældende ledelsesmedlem eller revisor på det tidspunkt, hvor vedkommende handlede – eller undlod at handle. At man efterfølgende – med den viden, man har på dette tidspunkt – vil kunne konkludere, at det var en forkert beslutning, er således ikke tilstrækkeligt til at pådrage sig ansvar. Beslutningen skal således have været forkert på det tidspunkt, hvor den blev truffet – og ikke først efterfølgende.

Pålæggelse af erstatningsansvar er endvidere betinget af, at de påviste fejl fra ledelsesmedlemmets eller revisors side har resulteret i et økonomisk tab for Gammel Roskilde Bank eller dets kreditorer. Den pågældende fejl skal således være den direkte årsag til tabet for at holde ledelsesmedlemmet eller revisor ansvarlig.

Erstatningsansvaret er et personligt ansvar – og ikke et kollektivt ansvar – hvorfor hvert enkelt ledelsesmedlems og revisors handlinger skal vurderes individuelt (dvs. hver for sig). Man kan således eventuelt komme til den konklusion, at fx nogle, men ikke alle bestyrelsesmedlemmer er erstatningsansvarlige.

Et eventuelt ledelsesansvar vil typisk kunne statueres på to måder.

For det første vil der kunne gøres et ledelsesansvar gældende som følge af, at fortsat – dvs. for lang tids – drift af Gammel Roskilde Bank har påført Gammel Roskilde Bank og derved kreditorerne som helhed et unødvendigt tab, der kunne have været undgået ved en tidligere betalingsstandsning og/eller konkursbegæring.

For det andet vil enkeltkreditorer kunne have lidt et individuelt tab, fx ved levering af varer på kredit til Gammel Roskilde Bank uden at have kendskab til en forestående konkurs. Ansvarer herfor vil her søges forfulgt af den enkelte kreditor med påstand om, at ledelsen skulle have standset for yderligere låne- og kreditoftag i lyset af et forestående økonomisk sammenbrud, hvor kreditors fordring på grund af ledelsens manglende ageren mister sin værdi helt eller delvist.

Det ansvar, som særligt har interesse for konkursboet, er den første type.

7. Afslutning

7.1 Det er sammenfattende kurators tilkendegivelse, at den videre bobehandling – uanset det forhold, at der ikke er udsigt til, at der vil være aktiver, og derved udsigt til dividende til de efterstillede kreditorer – vil omfatte følgende tiltag:

- Endelig vurdering af om Overdragelsesaftalen kan betragtes som "rimelig" i forhold til overdrageren, nu konkursboet og derved de efterstillede kreditorer
- Endelig stillingtagen til om den af Ny Roskilde Bank hævdede overdragelse af potentielle erstatningskrav mod Gammel Roskilde Banks ledelse og revision mv. kan anerkendes, herunder og yderligere
- om Ny Roskilde Bank kan tiltræde, at den endelige afklaring af omfanget af eventuelle **rejste** (min fremhævelse) erstatningskrav mod Gammel Roskilde Banks ledelse og revision afklares nærmere mellem Gammel og Ny Roskilde Bank og eventuelt Gammel Roskilde Banks kreditorer.
- Endelig vurdering af omfanget af kurators medvirken til at vurdere årsager til konkursen og eventuelt ledelsesansvar, særligt når resultatet af den af Ny Roskilde Banks bestyrelses rekvirerede advokatundersøgelse foreligger.
- Afklaring af eventuelle retstvister, som konkursboet er eller bliver part i.

Århus, den 1. juli 2009

Jørgen Holst

(Kræver ikke underskrift – original udgave med underskrift er sendt til Skifteretten i Roskilde)